

var Tale om at give Banen mellem Skive og Gylngøre, særlig vilde have en nyttig Interesse for den Egn, hvor jeg boede, altsaa ogsaa for mig selv; men dog nærede jeg en Del Tvivl om, hvorvidt den vilde være i det Almene Interesse. Jeg fik imidlertid under Forhandlingerne det Indtryk, at, hvis Baneanlægget ellers kunde gaa i Orden paa den Basis, hvorpaa det var begyndt, saa var der sandsynligvis Intet i Veien for ogsaa at faae Banen anlagt med denne lille Bugtning. Jeg kan derfor ikke negte, at jeg maa tillade mig at tro, at, naar Banerne skulle anlægges efter Systemet af 1873, vilde de i mange Tilfælde faae Sving og Bugtninger, som kun ere fremkaldte ved enkelte Mænds eller Egenes Drifter, men ikke kunne siges at være i det Offentliges Interesse, og jeg har fundet dette særlig bestrækt ved, hvad der er blevet udtalt af det ærede 1ste Medlem for 3die Kreds (Lobiesen) angaaende Grenaa—Randers-Banen og Aarhus—Nyomgaard-Banen. Den Gang, disse Baner vare under Forhandling, og de paa-gjældende Lovforslag bleve vedtagne, havde jeg ingen særlig Anledning til at anfille Undersøgelser derom. Det var Noget, som jeg slet ikke vilde faae Indslydelse paa, og som ikke i mindste Maade vedkom mig. Det har jeg derfor heller ikke gjort; men det er altid forekommet mig efter min almindelige Menneftesforstand, at det var i høj Grad besynderligt, at denne Gaffelbane blev anlagt. Det havde været langt naturligere for Beboerne, at der var kommet en lokal Bane, udgaaende fra en af de nærmeste Stationer Sønden for Langaa Station, saaledes at den Bro, der er, blev benyttet, at den s. Ex. var bleven ført fra Lerberg eller Laurberg Station ud til Grenaa. Det synes mig at være den naturlige Form for en saadan Bane. Derved vilde den være bleven en simpel Forstættelse af den jydsk Everbane; men jeg skal strax indrømme, at jeg ingen Mening har om, hvorvidt en saadan Retning vilde have været praktisk. Jeg maa derimod tillade mig at tage en anden Bemærkning, som det ærede 1ste Medlem for 3die Kreds (Lobiesen) gjorde, til Indtægt. Han bemærkede nemlig, at der havde været Tale om Valget mellem 2 Linier, og at Valget var blevet gjort afhængigt af, hvilken Linie der blev belagt med de største Pengesummer, og han tilføiede: Lykkeligvis blev det den Linie, som Regjeringen helst vilde have. Ja, lykkeligvis! Lykkeligvis vare de Mænd, som boede ved den Linie, der blev valgt, de mest offerberedvillige, de, som havde det aabneste Die for, hvad deres Lary krævede. Derved fik vi lykkeligvis den Linie, som tjente det Offentliges Interesse bedst. Men sæt, at det Omvendte havde været Tilfældet! Det er jo dog fuldstændig tilfældigt, i hvilken Egn de Folk bo, som have den største Almene sands og det mest aabne, mest fordomsfri Die for, hvad der tjener deres Interesse. Det er rent tilfældigt, om der i en Kommune er en ledende Mand, der

kan faae Sogneraadet til at gaa ind paa at vedtage Udredelsen af et større eller mindre Bidrag til en saadan Bane; det er et rent Tilfælde, om de store Eiendomsbesiddere, som ere de, der pleie at give store Bidrag, have tilstrækkelig Sands for Jernbaneanlæg eller ikke. Ved at følge Systemet af 1873 forekommer det mig altsaa, at man utvivlsomt i mange Tilfælde visiterer, ikke just at en Bane anlægges, som er aldeles uvant — det vil Regjeringen nok forebygge — men at Banen alligevel faar en ikke heldig Retning. Det forekommer mig, at dette Moment er en af de Indvendinger, som med en vis Ret kunne gjøres gjældende mod Systemet af 1873. Det er imidlertid ikke det, som har den største Bægt. En anden Ting, som har megen Bægt for mig, er, at naar en Bane saaledes skal tilveiebringes ved private Bidrag og Offre, viser det sig tydelig, hvor stor Forskjel der er paa Mennefter i denne Henseende. Nogle ere meget villige til at give store Bidrag, medens Andre med hensynsløs Egenkjerlighed stille sig paa det Standpunkt: Lad de Andre kun trække Løset, saa faae vi Vordelen aldeles gratis. Jeg kan fra min egen Erfaring anføre det mest slaaende Exempel paa denne Betragtningssmaade; thi den Kommune, hvori Hovedstationen paa Skive—Gylngøre Banen var tænkt anlagt, negtede at give noget som helst Bidrag til denne Bane, den vilde ikke give en eneste Skilling, og der blev ikke tegnet et eneste Bidrag i den Kommune, hvorimod den Kommune, hvor jeg bor, og som ligger ved Siden af, men ikke fik Stationen saa nær som den paagjældende Kommune, havde ved Bidrag fra Kommunen og Private alene tegnet sig for et Beløb, der noget nær løb op til Halvdelen af det, som Salling overhoved skulde yde. Man kan ikke tænke sig nogen større Ulyghed og Uretferdighed end en saadan Fordeling, og jeg vil ogsaa udtale som min bestemte Overbevisning, at netop denne skrigen Ulyghed var en af de Grunde, som gjorde det uhyre vanskeligt at tilveiebringe tilstrækkelige Bidrag fra Salling, og som derved forhindrede, at Sagen i Tide modnedes saa vidt, at der kunde gjøres Alvor deraf. Jeg veed ikke, hvor vidt den var kommen, da jeg tilsidst tilligemed Medlemmerne fra Salling hørte op at deltage i Udvalgets Forhandlinger; men den Gang var den i alt Fald ikke færdig, og jeg maa betragte det som en af de Ting, der i Fremtiden ogsaa i høj Grad vil vanskeliggjøre Anlægget af Jernbaner efter det System, at det bliver saa uhyre vanskeligt at skaffe en retfærdig Fordeling tilveie mellem de forskellige Kommuner og Private. Det gjør, at de, der gjerne ville bringe Offre, maa strække sig saa langt som muligt, og dog naae de ikke langt nok. Jeg kender ikke Forholdene fra den jydskste Bane, men det skalde andre mig meget, om ikke noget Dignende har fundet Sted der. Menneftene ere omtrent ens overalt, og jeg er næsten vis